

Za uspešno kompostiranje na domačem vrtu, kjer za to seveda obstajajo možnosti in želje, potrebujete zeleni vrtni odpad in biološke kuhinjske odpadke. Za postavitve hišnega kompostnika na vrtu izberemo polsenčen ali senčen prostor, zavarovan pred vetrom in lahko dostopen. Hišni kompostnik naj ima neposreden stik s tlemi in naj bo z vseh strani primerno prezračen. Postavi se ga tako, da ne povzroča motenj (npr. smrada) na sosednjih zemljiščih. Ta osnovna pravila so primerna za vse običajne sisteme ne glede na to, ali so kompostniki odprti in iz lesa ali žičnati oziroma plastični zaprti hišni kompostniki.

Kompostiranje

Zakaj kompostirati?

- za izboljšanje sestave prsti,
- za boljše zadrževanje vlage,
- za boljše prezračevanje tal,
- za večjo akumulacijo toplote,
- za pridelavo zdravih rastlin s plodovi polnejšega okusa.

Odpadki, primerni za kompostiranje

Zeleni vrtni odpad:

odpadno vejevje, trava, listje, stara zemlja lončnic, rože, plevel, gnilo sadje, stelja malih rastlinojedih živali, lesni

Kuhinjski odpadki:

zelenjavni in sadni odpadki vseh vrst, jajčne lupine, kavna usedlina, filter vrečke, pokvarjeni prehrambeni izdelki, kuhani ostanke hrane, papirnati robčki, brisače in papirnate vrečke.

Nasveti in namigi

- Na kompost lahko odložimo le tanko plast sveže trave, saj se le-ta sesede in tvori plast, ki ne prepušča zraka, kar povzroča gnitje.
- Organskih odpadkov ne tlačimo.
- Kompostna masa se ne sme niti izsušiti niti prepojiti z vodo.
- Kompostiramo lahko le manjše količine pokvarjenih mesnih izdelkov.
- Če ima kompost vonj po amonijaku, vsebuje preveč dušika, če po gnilih jajcih, ima premalo zraka.
- Če je kislost v kompostu prevelika, lahko dodamo apno, ker bodo v alkalnih pogojih mikroorganizmi učinkovitejši.
- Dober in kakovosten kompost lahko pridobimo samo iz dobrega "vhodnega" materiala.

Neprijetne vonjave

Kuhinjske odpadke in ostanke hrane je treba takoj prekriti z listjem, zemljo in travo ali jih rahlo zagrebsti, da preprečimo neprijetne vonjave in ne privabljamo neželenih gostov, kot so podgane ali ptiči.

Tehnika pravilnega hišnega kompostiranja

Hišni kompostnik mora imeti neposreden stik s tlemi. Osnovna plast zdrobljenih vej poskrbi za dobro zračenje od spodaj in preprečuje zastajanje vode. Za optimalen razkrojni proces je pomembna zadostna količina kisika, ki jo dosežemo tako, da se suhi strukturni material (veje in zeleni obrez) ter vlažni nestrukturni material (trava, kuhinjski odpadki) vedno med seboj mešata.

Vsak dan se na naših cestah kuhajo podnebne spremembe, prihaja do prometnih nesreč, se prižigajo rdeče luči zaradi naraščajočih števil obolenih in vrstijo neprespane noči zaradi hrupa. Za vsemi temi škodljivimi posledicami se skriva motoriziran promet, ki znižuje kakovost življenja in povečuje tveganja za številne neljube učinke. Vsemu temu bi se lahko izognili s premišljeno uporabo trajnostne mobilnosti, ki odpira vrata učinkovitejšemu, bolj zdravemu in predvsem bolj poštenemu načinu premikanja. Evropski teden mobilnosti je vsakoletna priložnost, da spremenimo svoje potovalne navade.

Sodoben življenjski slog je povezan s hitrim tempom in nenehnim hitenjem. Morda se prav zato preveč zanašamo na avtomobil, ki naj nam bi prihranil čas, a nas pušča z onesnaženjem, hrupom, nesrečami in vse večjimi zdravstvenimi težavami zaradi pomanjkanja gibanja. Prav zaradi tega nas pobuda Evropski teden mobilnosti vabi, naj namesto avtomobila za svoje poti v službo, šolo ali trgovino raje izberemo katerega izmed bolj trajnostnih načinov mobilnosti (hojo, kolesarjenje ali uporabo javnega prevoza). Ko bomo ugasnili avtomobil, bomo naredili veliko zase in za skupnost. Vodilo trajnostne mobilnosti je zadovoljiti potrebe vseh ljudi po mobilnosti in obenem zmanjšati promet ter njegove škodljive posledice. Kamorkoli se odpravimo, na cilj pridemo bolj sproščeni, zdravi in zadovoljni, če svojo pot opravimo peš, s kolesom ali pa denimo z rolerji. Potovanje brez avtomobila je vedno povezano z gibanjem telesa, s svežim zrakom in z boljšim stikom z okolico. Aktivna mobilnost tako nadomešča potrebo po sproščanju in rekreaciji, hkrati pa je tudi poceni in tako rekoč idealna za krajše razdalje.

Trajnostno povezani

Mobilnost nam omogoča medsebojno povezovanje in ohranjanje stikov, dostop do poklicnih in izobraževalnih priložnosti ter prostočasnih dejavnosti izven svojega doma. Starejšim omogoča aktivni življenjski slog znotraj njihove skupnosti, raziskave pa kažejo, da so starostnikom prijazne politike na področju prevoza (kot na primer brezplačne avtobusne vozovnice) povezane zmanjšano stopnjo simptomov depresije in občutka osamljenosti. Poleg tega je bilo dokazano, da kratke poti izboljšujejo počutje, medtem ko redna potovanja, ki trajajo med 60 in 90 minut najbolj negativno vplivajo na dobro počutje. Počutje utesnjenosti v gneči in nezadostne informacije o potovanju lahko vodijo v poslabšanje duševnega stanja. Sposobnost gibanja je imela vedno pomembno vlogo v zdravem in izpolnjujočem življenju.

Aktivna mobilnost namesto potniških vozil ima lahko dva pozitivna učinka: izboljšanje telesnega zdravja in manjšanje emisij iz izpušnih cevi. Petletna britanska študija je ugotovila, da je pri ljudeh, ki se na delo vozijo s kolesom, tveganje za smrt zaradi srčnih bolezni 52 % nižje, tveganje za smrt zaradi raka pa 40 % nižje. Ugotovljeno je bilo tudi, da je bilo pri preiskovancih 46 % nižje tveganje za razvoj srčnih bolezni in 45 % nižje tveganje za pojav raka.

Škodljiv vpliv onesnaženosti zraka dokazuje nedavna študija Svetovne zdravstvene organizacije, ki ocenjuje, da na letni ravni zaradi onesnaženosti z drobnimi delci v Evropski uniji in Združenem kraljestvu predčasno umre 376.000 ljudi. Vseeno se je število smrti, povezanih z onesnaženostjo z delci, v zadnjih 30 letih prepolovilo. Opazimo lahko bistvene spremembe v zvezi z zmanjšanjem onesnaženosti zraka, uporabo rešitev aktivne mobilnosti, novimi prevoznimi sredstvi, kot na primer električnimi kolesi, kakor tudi prizadevanji za povečanje območij za pešce in zelenih površin v mestih. Evropska mesta, kot je Amsterdam, so se zavezala, da bodo do leta 2030 celotno floto javnega prevoza zamenjala za električna vozila. Poleg tega se je Dunaj odločil za uporabo avtobusov na alternativni pogon v kombinaciji s politikami, ki spodbujajo uporabo javnega prevoza. S tem je modelni delež javnega prevoza zrasel na 39 %, je pa vir le 6 % emisij CO₂, ki v celotnem mestu prihajajo iz prometa.

Promet je eden glavnih virov onesnaževanja zraka, vzrok podnebnih sprememb, telesnih poškodb in tudi smrti. Sprememba navad, povezanih z mobilnostjo, je tako življenjskega pomena za nas same kot za celotno družbo.

